

Raad voor Cultuur
Definitief verslag 12 februari 2004

AANWEZIG :

Broekaert Dirk; kabinet minister Van Grembergen
Brumagne Anne; kabinet minister Van Grembergen
Cuyt Hilde; Cel Cultuurbeleid
Laureys Marina; team cultureel erfgoed en musea
Olaerts Ann; adviseur Minister Van Grembergen
Van Rillaer Jos; directeur-generaal

LEDEN :

De Baere Bart; voorzitter
Bousset Sigrid; ondervoorzitster
Allegaert Patrick
Benchelabi Hassina
De Gryse Piet
De Vos Hugo
Doucet Bart
Frank Herman
Goris Anjes
Neyrinck Jorijn
Pinxten Rik
Plateau Marleen
Puype Geert
Thielemans Leen
Van Borm Julien
Van Heddegem Joannes
Vantyghem Peter
Verheyen Martine
Verschueren Luk
Wouters Steven

Van Riet Iris; secretaris

VERONTSCHULDIGD :

Baeten Herman
Bucquoye Moniek
De Braekeleer Jan
De Smet Chantal
Notte Johan
Swinnen Johan
Thielemans Johan
Vanderhulst Leen
Van Vaerenbergh Jan

AGENDA:

1. Goedkeuring notulen vergadering van 15 januari 2004.
2. Bespreking huishoudelijk reglement.
3. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het kunstendecreet van ....
4. Voorontwerp van decreet op aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector.
5. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het erfgoeddecreet van ...
6. Samenstelling Dagelijks Bestuur (zie afspraak in punt 3.3. van het verslag van het verslag van 15 januari 2004).
7. Gedachtenwisseling over de opdracht van de Raad voor Cultuur.
8. Varia.

1) Goedkeuring notulen vergadering van 15 januari 2004:

Leen Thielemans was aanwezig op 15 februari jl.. Haar naam wordt toegevoegd aan het verslag. Het verslag wordt unaniem goedgekeurd. Indien er leden zijn die dit wensen, kan het later opnieuw worden geagendeerd.

2) Bespreking huishoudelijk reglement.

Er zijn geen opmerkingen bij de voorliggende tekst. Het huishoudelijk reglement wordt unaniem goedgekeurd.

3) Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering betreffende de uitvoering van het kunstendecreet van...

Alvorens de bespreking van dit punt aan te vatten, herinnert de voorzitter aan de vraag die hij tijdens de vergadering van 15 februari 2004 aan de Raad heeft voorgelegd. Het gaat erom dat adviesgeving door de Raad soms een vormvereiste is, waardoor de raad in de praktijk soms een functie heeft die men haast “ritueel” zou kunnen noemen, met name waar advies moet worden gegeven over (voor)ontwerpen van decreet en/of ontwerp besluiten in een eindstadium die uitgebreid en deskundig geadviseerd werden in de gespecialiseerde commissie en raden. Hierbij zou het soms logisch zijn deze te beperken tot het al dan niet bekrachtigen van het advies van de specialisten. Tenzij leden van de Raad nog bijkomende opmerkingen of bedenkingen zouden willen geformuleerd zien in een advies, bijvoorbeeld met betrekking tot algemene overwegingen omtrent procedures, consequenties van voorgestelde procedures, of sectoroverschrijdende aandachtspunten.

Afspraak: de Raad voor Cultuur zal zijn formele adviesfunctie pragmatisch uitoefenen en enkel wanneer hij dit nuttig en nodig oordeelt ten gronde een eigen advies uitbrengen, naast dat van de gespecialiseerde raden en commissies. De leden verklaren zich akkoord om deze werkwijze voor agendapunten 3, 4 en 5 te hanteren.

De voorzitter voegt daar nog aan toe dat het wellicht goed zou zijn, mocht de raad enkel advies moeten geven over ontwerpen van besluit wanneer hij daar uitdrukkelijk om verzoekt . De voorzitter pleit ervoor dat het advies van de Raad voor Cultuur over ontwerpen van besluit in de eindfase geen vormvereiste meer zou zijn. Deze aanpak zou de Raad meer ruimte bieden om de strategische en sectoroverstijgende werking uit te bouwen, wat trouwens de belangrijkste bestaansreden is van de Raad. De Raad zou eerder in vroegere stadia kunnen worden ingeschakeld voor algemeen beschouwend advies.

De leden gaan met deze werkwijze akkoord op voorwaarde dat er geen juridische obstakels zijn.

Afspraak: de secretaris zal de juridische dienst en de Cultuurpactcommissie raadplegen. Afhangende van deze adviezen zal de raad eventueel een formeel advies formuleren betreffende het aanpassen van de procedure van adviesverlening voor ontwerpen van besluit.

Patrick Allegaert licht het advies van de Raad voor de Kunsten over het ontwerp van besluit betreffende het kunstendecreet toe. Voor alle duidelijkheid gaat hij eerst in op de opmerkingen en bemerkingen die door de Raad voor de Kunsten werden geformuleerd en die door de voorzitter van de Raad voor de Kunsten werden verwoord tijdens een hoorzitting in het Vlaams Parlement over vermeld decreet. De tekst van de uiteenzetting gaat als bijlage bij dit verslag.

Hij vraagt de steun van de Raad voor Cultuur voor volgende punten:

- Om de afstand tussen de adviesgevers en de minister die beslist te verkleinen, is het aangewezen om een formeel moment van overleg in te lassen, waarbij de minister zijn uiteindelijke beslissing toelicht en kan verduidelijken waar en waarom het advies al dan niet werd gevolgd.
- De term Nederlandstalige dramatische kunst wordt als omslachtig en onduidelijk ervaren. De desbetreffende commissie en de Raad voor de Kunsten pleit er daarom voor om de term “theater” te gebruiken in het kunstendecreet en besluit.
- De flexibeler mogelijkheden voor reservevorming worden als positief ervaren evenals de bepaling dat de bevoegdheidsverdeling die wordt afgesproken in het kerntakendebat geen aanleiding mag zijn voor vermindering van de stedelijke subsidies voor de Opera.
- De inhaalbeweging voor de subsidiëring van de sector Beeldende Kunsten wordt toegejuicht.
- Via het kunstendecreet wordt het mogelijk om commerciële projecten te subsidiëren. Deze evolutie moet aandachtig worden gevolgd. Het is aangewezen duidelijkheid te creëren rond de oprukkende commercialisering.

Vervolgens geeft Patrick Allegaert een overzicht van de algemene opmerkingen die door de Raad voor de Kunsten zijn geformuleerd en die in een advies zullen worden opgenomen.

1. De Raad pleit voor het zoveel mogelijk reduceren van de papierwinkel door gebruik van elektronische post. Ook duidelijke richtlijnen en een goede begeleiding van de aanvragers bij het indienen van een dossier kunnen tot een betere toestand leiden. Hiervoor is een taak weggelegd voor de steunpunten en de administratie.
2. De Raad stelt voor om bij de beoordeling van mono-disciplinaire festivals een dubbele piste te volgen waarbij dergelijke festivals zouden worden beoordeeld door de betrokken beoordelingscommissie. Zo wordt vermeden dat het spectrum van beoordelaars van niet transversale initiatieven te smal wordt, terwijl men niet om de vaststelling heen kan dat bij de overgrote meerderheid van de festivals nog altijd één discipline primeert (muziek, theater, film). De Raad pleit er daarom voor om een zekere specificiteit te behouden. De commissie Festivals die wordt opgericht, zal zich in een eerste fase buigen over transversale initiatieven maar verder worden mono-disciplinaire festivals beoordeeld door de betrokken beoordelingscommissie. De raad is bang dat er anders vooruitgelopen wordt op een evolutie. Ze wil ook dat de indruk wordt vermeden dat ‘transversaal’ synoniem zou worden van ‘interessant’, of sterker nog ‘interessanter’ dan mono-disciplinaire initiatieven.
3. De Raad pleit ervoor om zeker in een overgangsfase overleg in te lassen tussen de beoordelingscommissies muziek en kunsteducatie bij de toekomstige beoordeling van

muziekeducatieve organisaties. Dit dringt zich op, omdat binnen de commissie muziek reeds kunsteducatieve initiatieven worden betoelaagd.

4. Bij creatieopdrachten wordt er ook een deadline voorzien. Indien deze datum overschreden wordt, kan er worden overgegaan tot eventuele terugbetaling van de subsidie. Daar het over creatie gaat, kan dit in bepaalde gevallen tot grote problemen aanleiding geven. De Raad pleit voor gezond verstand in deze aangelegenheid. In het algemeen vindt de Raad dat de procedure van de sanctie zeer summier is uitgewerkt, waarbij de vraag zich stelt of ze in de realiteit enig effect zal hebben.
5. De Raad opteert ervoor om in het uitvoeringsbesluit geen algemene regel te voorzien dat iedere beoordelingscommissie haar beleidsintenties/visie vooraf expliciet zou moeten bepalen. Dit wordt best aan het soevereine oordeel van de desbetreffende commissie overgelaten.
6. Voor alle organisaties wordt bepaald dat ze zorg moeten dragen voor hun archief. In de praktijk zou dat problemen kunnen opleveren. De Raad ziet hier een taak weggelegd voor de steunpunten om de organisaties hierbij te helpen en te begeleiden.

Enkele leden van de Raad voor Cultuur wijzen op de onduidelijkheid betreffende het onderscheid tussen audiovisuele kunsten en beeldende kunsten.

De nieuwe ontwikkelingen moeten met aandacht worden gevolgd en in de toekomst zal het onderscheid dienen te worden verfijnd.

Er kunnen nog steeds subsidiedossiers Letteren bij de administratie worden ingediend. Hoe verhouden deze aanvragen zich ten opzichte van het Vlaams Fonds voor de Letteren? De administratie verduidelijkt dat zij enkel nog ad hoc dossiers zal behandelen in het kader van culturele akkoorden. Alle overige subsidiedossiers worden door het Vlaams Fonds voor de Letteren behandeld.

Waarom wordt geen beoordelingscommissie “Internationaal Kunstenbeleid” opgericht. Jos Van Rillaer verwijst naar de in het vooruitzicht gestelde herstructurering van de adviesorganen. Het is de bedoeling één strategische adviesraad per departement op te richten, voor cultuur betekent dit een adviesraad voor de domeinen kunsten, sociaal-cultureel werk, sport en media, met daarnaast een transversale jeugdraad. Per sector komen er daarnaast beoordelingscommissies en adviescommissies die als opdracht hebben de ontwikkelingen in de betrokkenen sector methodologisch en kwalitatief op te volgen en adviezen in dit verband te formuleren. Tevens worden steunpunten opgericht voor de diverse sectoren.

Besluit:

De Raad voor Cultuur drukt zijn waardering uit voor het advies betreffende het ontwerp van besluit dat door de Raad voor de Kunsten is geformuleerd en sluit zich aan bij dit advies. De Raad drukt in het bijzonder ook de wens uit dat zal worden rekening gehouden met het voorstel om een systematisch overleg te voorzien tussen de minister en zijn adviesorganen om duidelijk te maken in welke mate een advies werd opgevolgd en desgevallend waarom van het advies werd afgeweken.

4) Voorontwerp van decreet op de aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector

Dirk Broekaert, afgevaardigde van minister Van Grembergen, geeft een toelichting bij het voorontwerp van decreet. Met dit decreet wordt ernaar gestreefd een regeling die van oorsprong een tewerkstellingsinstrument was, op termijn in te passen in het cultuurbeleid. Zo wordt een evenredige en billijke verdeling van het beschikbare DAC-contingent over alle in aanmerking komende organisaties en instanties in de diverse deelsectoren, beoogd. Bij dit alles wordt rekening gehouden met de werkzekerheid en de arbeidsvoorwaarden van de werknemers en met het autonoom personeelsbeleid binnen de organisaties. De forfaitaire premie die wordt voorzien voor de subsidiëring van aanvullende tewerkstelling geeft een sterke impuls aan de aanwerving van laaggeschoolden en jongeren, terwijl de werkgever de vrijheid behoudt om met bijkomende eigen middelen in een hoger barema aan te werven.

Steven Wouters, afgevaardigde van de Jeugdraad, licht het advies van de Jeugdraad toe. Het advies 04/04 dan 4 februari 2004 is ter beschikking van de leden van de Raad voor Cultuur. Het advies is positief, zeker voor wat het landelijk jeugdwerk betreft. Voor het lokale jeugdwerk worden een aantal suggesties gedaan om tot een objectieverbaar systeem te komen dat toch voldoende oog heeft voor de huidige werkingen die een beroep doen op deze tewerkstellingssubsidies.

Marleen Plateau, voorzitter van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, deelt mee dat ook de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding zijn appreciatie uitdrukt over de intentie om deze regularisatie door te voeren. De Raad stelt wel aanvullingen voor om de rechten van werknemers te vrijwaren.

Besluit:

De Raad voor Cultuur drukt zijn waardering uit voor de adviezen van de Jeugdraad en van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en sluit zich bij deze adviezen aan.

5) Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering betreffende de uitvoering van het erfgoeddecreet van...

Bij dit agendapunt wordt toelichting gegeven door Anne Brumagne, adviseur Minister Van Grembergen, Marina Laureys, medewerkster van het team cultureel erfgoed en musea en Hilde Cuyt, medewerkster van de cel cultuurbeleid.

Anne Brumagne verklaart waarom het erfgoeddecreet enige vertraging heeft opgelopen, maar stelt dat het wel degelijk de bedoeling is het decreet nog in deze legislatuur te stemmen in het Vlaams Parlement. Zij wijst erop dat er naast dit erfgoeddecreet nog aparte decreten van kracht blijven die aanverwante aangelegenheden regelen zoals het archiefdecreet en het decreet betreffende volkscultuur.

Er was **discussie bij het aanvragen van het begrotingsakkoord**. Omwille van het feit dat musea via het nieuwe decreet steeds kunnen erkend worden als ze aan de criteria voldoen en meteen bij erkenning een basissubsidie krijgen, werd gevreesd voor een tekort aan budget. De sector kan immers jaarlijks groeien. De Minister van Begroting stelde dat eventuele bijkomende middelen voor het erfgoeddecreet binnen de cultuurbegroting zouden moeten gezocht worden. De cijfers in verband met de basissubsidie werden daarom uit het decreet geschrapt.

Een **ander discussiepunt was de minimumdrempel van 35.000 inwoners** voor gemeenten of een samenwerkingsverband van omliggende gemeenten om een erfgoedconvenant te kunnen afsluiten. Hier werd de drempel verlaagd naar 20.000 inwoners en werden twee tarieven ingevoerd. Een tarief van 100.000 euro voor kleine gemeenten en 200.000 euro voor gemeenten vanaf 35.000 inwoners. Voor grote steden als Antwerpen en Gent bijvoorbeeld blijven uitzonderingen mogelijk.

Het ontwerp van decreet komt **op 4 maart 2004 op de agenda van de commissie Cultuur, Media en Sport van het Vlaams Parlement**. Er is een formeel engagement om het nog voor de ontbinding van het Parlement te behandelen.

De meerderheidspartijen zijn het eens om nog **twee amendementen** in te dienen bij de behandeling van het ontwerp van decreet. Het eerste amendement heeft betrekking op een **soepeler regeling voor reservevorming**. Het tweede amendement stemt de **datum van indiening van de nota erfgoedconvenant af op de datum van indiening van het cultuurbeleidsplan**.

De uitvoeringsbesluiten kunnen worden goedgekeurd na de parlementaire goedkeuring.

Er komen **twee uitvoeringsbesluiten**. Het eerste is klaar en staat vandaag op de agenda van de Raad voor Cultuur. Het betreft een besluit dat de uitvoering bevat van de bepalingen uit het decreet die te maken hebben met erfgoedconvenants en met advisering en beoordeling. De subsidiëring van het steunpunt wordt geregeld via een beheersovereenkomst.

Marina Laureys geeft een toelichting bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering ter uitvoering van het decreet van ... houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel erfgoedbeleid, voor wat betreft de **erfgoedconvenants en de advisering**.

Zij wijst erop dat **de timing** voor het indienen van de aanvraag voor een erfgoedconvenant telkens zowel voor de gemeenschapscommissie als voor de steden en gemeenten, **afgestemd werd op de legislatuur**.

Zij geeft een schematisch overzicht, een **stappenplan van de procedures** die zijn voorzien in het uitvoeringsbesluit vanaf het jaar 0, het jaar van het eerste erfgoedconvenant tot het jaar 6, het jaar van het eventueel indienen van een volgend erfgoedconvenant. Zij wijst ook op de evaluatiemomenten die zijn ingebouwd en op een mogelijke remediëringfase.

Zij gaat ook in op de **overgangsmatregelen** die voorzien zijn voor lopende convenants. Er wordt een adviescommissie opgericht, evenals drie beoordelingscommissies, één voor de musea, één voor de archieven, bewaarbibliotheken en documentatiecentra en één voor de erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed.

De tekst van het stappenplan wordt aan de leden ter beschikking gesteld.

Piet De Gryse, voorzitter van de commissie musea, licht het advies van deze commissie toe.

- Gelet op het feit dat er slechts maximum drie nieuwe convenants per jaar kunnen worden afgesloten, pleit de commissie ervoor om een rangorde op te stellen door het aftoetsen van de criteria waardoor de aanvragers 4, 5 en 6 desgevallend hun plaats in de rangorde behouden. De commissie neemt acte van het verlagen van de norm tot 20.000 inwoners.
- Zij wijst ook op de moeilijke weg om een samenwerkingsverband uit te bouwen wegens het vereiste juridische statuut. Het betreft hier in feite de oprichting van een vzw, wat toch een zwaar traject is.

- Voor wat de nieuwe adviesstructuur betreft, wijst de commissie op het gevaar voor nieuwe schotten. Er zal zeker nog overleg nodig zijn als was het maar omdat musea en cultureel erfgoed raakvlakken hebben.

Een lid merkt op dat de regeling voor Brussel een druppel op een hete plaat is, gelet op het territorium dat wordt bestreken en de complexiteit van de specifieke situatie.

In Brussel is er het probleem dat enkel wat tot de Nederlandstalige taalrol behoort, mag worden erkend en gesubsidieerd. Vaak vallen interessante initiatieven uit de boot. Om hieraan te verhelpen is echter een aanpassing van de Grondwet nodig.

Besluit:

De Raad voor Cultuur drukt zijn waardering uit voor het advies van de commissie musea en sluit zich bij dit advies aan.

Een lid heeft principiële bedenkingen over het feit dat de Raad advies uitbrengt over uitvoeringsbesluiten terwijl het desbetreffende decreet nog niet is gestemd in het Vlaams Parlement.

De afgevaardigde van de minister verklaart dat de ontwerpbesluiten die vandaag op de agenda staan, getroffen worden in uitvoering van zogenaamde raamdecreten. Deze bevatten in hoofdzaak algemene principes en regels. Het is dan ook de uitdrukkelijke wens van het Vlaams Parlement om de decreten en de besluiten samen te bekijken.

Toch is voorzichtigheid geboden, want het is nooit uitgesloten dat een ontwerp van decreet nog grondig gewijzigd wordt tijdens de parlementaire procedure.

Besluit:

Alle adviezen van de Raad voor Cultuur die betrekking hebben op ontwerpen van besluit betreffende nog niet door het Vlaams Parlement goedgekeurde decreten, worden als voorwaardelijk beschouwd. De Raad voor Cultuur behoudt zich het recht voor om een nieuw advies uit te brengen als er belangrijke wijzigingen worden aangebracht aan het decreet.

6) Samenstelling Dagelijks Bestuur

Conform de procedure die was afgesproken tijdens de vorige vergadering, stelt de voorzitter Bart Doucet en Jorijn Neyrinck voor als leden van het Dagelijks Bestuur in uitvoering van artikel 7 §2 van het decreet van 19 december 1997. Hij wijst erop dat deze kandidaturen rekening houden met de vertegenwoordiging van verschillende grotere steden en het met evenwicht betreffende leeftijd en geslacht.

Marleen Plateau deelt mee dat de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding in zijn vergadering van 11 februari 2004 had afgesproken om de kandidatuur van Geert Puype, voorzitter van de commissie bibliotheken voor te dragen voor het Dagelijks Bestuur van de Raad voor Cultuur.

De voorzitter stelt voor om Geert Puype telkens als waarnemer uit te nodigen op de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur. Dit komt bijeen naargelang de noodwendigheid.

Besluit:

De Raad voor Cultuur gaat akkoord met de kandidaturen van Bart Doucet en Jorijn Neyrinck. Geert Puype wordt als waarnemer op de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur uitgenodigd.

7) Gedachtewisseling over de opdracht van de Raad voor Cultuur.

Zoals afgesproken tijdens de vorige vergadering geeft de voorzitter het woord aan de leden om suggesties te doen voor de verdere werking en agenda van de Raad voor Cultuur.

Het lijkt wenselijk een tekst op te stellen voor de nieuwe minister van Cultuur. Een eerste dimensie hiervan is het samenbrengen van wat noodzakelijk wordt gevonden door de Raad voor de Kunsten, de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, de Sportraad, de Mediaraad, de Raad voor Toerisme en de Jeugdraad. Er wordt aan de voorzitters van de raden gevraagd om (op initiatief van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding) hun opzet van tekst met het oog hierop vormelijk op elkaar af te stemmen.

Daarnaast zou de Raad voor Cultuur transversale domeinen als democratie, participatie en publieksbereik in het vizier kunnen nemen.

Het memorandum van de vorige Raad voor Cultuur kan worden doorgelicht.

Qua timing zal de Raad voor Cultuur zich laten inspireren door de timing die de administratie hanteert voor het opstellen van de regeerverklaring. Die teksten moeten eind mei aan het college van secretarissen-generaal worden toegeleverd. Van daaruit gaat het naar de regeringsonderhandelingen.

Punten die door de leden worden aangebracht zijn:

7.1. Het specifieke van Brussel ten opzichte van de Vlaamse regelgeving voor cultuur. Wat is voor Brussel belangrijk?

7.2. Het cultureel akkoord tussen Vlaanderen en de Franse Gemeenschap.

7.3. Interstedelijk cultuurbeleid, dit wil zeggen de tendens om minder categoriaal en lokaal te denken over cultuur, maar meer vanuit een Vlaams perspectief.

7.4. Hoe gaan we in de toekomst om met socio-artistieke initiatieven die nu in het kersverse kunstendecreet zijn voorzien?

7.5. Transversale initiatieven tussen cultuur, onderwijs en welzijn moeten aandacht krijgen. Er wordt verwezen naar de Hogere Instituten Schone Kunsten die een rol spelen in het culturele landschap en naar het protocol onderwijs-cultuur dat bestaat maar te weinig gevoed wordt vanuit de culturele sector.

7.6. De laatste jaren zien we dat in de diverse domeinen van het cultuurbeleid gemeenschappelijke uitdagingen geformuleerd worden, bijvoorbeeld gemeenschapsvorming. Welke vragen hebben we aan het wetenschappelijke onderzoek betreffende deze uitdagingen? De Raad voor Cultuur zou vragen kunnen formuleren voor onderzoek dat kan worden toevertrouwd aan universiteiten.

7.7. De volgende regering zal waarschijnlijk werk willen maken van het vrijetijdsbeleid. Hier zou de Raad ook een voorzet voor kunnen geven.

7.8. Kan de Raad iets doen in verband met de onduidelijkheid over de geldstromen binnen cultuur? Er is behoefte aan transparantie over wat wordt gesubsidieerd. Dit heeft het voordeel dat misschien de indruk van sommigen kan worden weggenomen dat ze minder krijgen dan anderen terwijl anderzijds ook duidelijk gemaakt wordt welke subsidiemogelijkheden bestaan.

7.9. Er is de laatste tijd een grote openheid vanuit cultuur naar jeugd maar iets te weinig omgekeerd. Hierover zou de Raad van gedachten kunnen wisselen, onder meer over het idee dat er één centraal punt nodig is waar jongeren terecht kunnen met vragen over cultuur.

7.10. De Raad zou aandacht kunnen hebben voor de relatie vrijwilligers-professionals: moeten de vrijwilligers niet té professioneel worden? Kijk naar het gegeven dat bureaus ontstaan die tegen een percentage van de subsidies beleidsplannen opstellen. Staat dit de democratisering van en participatie aan cultuur niet in de weg?

7.11. De meeste voorstellen die totnogtoe werden geformuleerd vertrekken allemaal vanuit structuren en organisaties. Er wordt in Vlaanderen te weinig nagedacht over de inhoud van cultuur. Vragen als welke culturele ontwikkelingen stellen we vast in Vlaanderen, welke richting wil men uit, komen eigenlijk nergens aan bod. De Raad voor Cultuur moet bij uitstek een platform zijn waar hierover nagedacht en gereflecteerd kan worden.

7.12. Er wordt vaak verwezen naar de perverse inclusieve maatschappij: hoe categoriaal of inclusief moeten we zijn?

7.13. De Raad zou zich kunnen buigen over cultuur en kunst op televisie. Dit thema sluit aan bij een debat over cultuurparticipatie. Wel moeten kunst en cultuur benaderd worden vanuit de kunstenaar zelf. Eén en ander mag niet leiden tot vervlakking.

Ook de communicatie van de Raad voor Cultuur op zich is een aandachtspunt. Hoe communiceren wat de Raad doet? Hoe profileren we ons? Willen we een eigen website? Het is belangrijk hierover na te denken.

De voorzitter dankt de leden voor de constructieve voorstellen die uiteenlopend van aard zijn. Hiermee zal rekening worden gehouden wanneer het werkprogramma van de Raad verder gestalte krijgt. De eerste opdracht voor de Raad is het opstellen van een tekst ten behoeve van de nieuwe minister van cultuur. De voorzitter en ondervoorzitter zullen op grond van de rondvraag een aantal themata formuleren waarrond leden met interesse hierin kunnen bijeenkomen, om te komen tot sneuvelteksten die dan in de raad kunnen worden besproken.

Besluit:

De Raad voor Cultuur zal trachten tegen eind mei een tekst te maken met aanbevelingen voor de volgende minister van cultuur. Om het aantal vergaderingen te beperken wordt aan de leden die een inbreng willen doen gevraagd eventueel in werkgroepen te vergaderen en een schriftelijke bijdrage te willen leveren die als basis van discussie kan dienen. De wensen van andere adviesraden binnen het beleidsdomein zullen worden geïntegreerd. Marleen Plateau zal een stramien opmaken (lengte, vorm en timing) voor de raden volksontwikkeling/cultuurspreiding, kunsten, media, sport en jeugd, in overleg

met deze raden. Er zal worden nagegaan welke punten uit het vorige memorandum werden ingewilligd en welke niet.

8) Varia.

8.1. Krachtens het decreet van 19 december 1997 duidde de **Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding twee afgevaardigden** aan voor de Raad voor Cultuur. Het betreft Geert Puype, lid commissie bibliotheken en ondervoorzitter van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en Hugo De Vos, lid van de commissie volksontwikkeling. De voorzitter verwelkomt beide nieuwe leden.

8.2. Welke verplichte **adviezen** zitten nog **in de pijplijn** voor de Raad voor Cultuur?

8.2.1. Ontwerp van besluit betreffende **projectsubsidies voor gemeenschapscentra**: de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding bracht hierover advies uit.

Besluit:

Dit punt komt niet meer op de agenda van de Raad voor Cultuur. De Raad sluit zich bij deze principieel aan bij het advies van de terzake bevoegde raad.

8.2.2. Het ontwerp van decreet betreffende de omvorming van de Vlaamse Opera tot EVA: de Raad voor de Kunsten zal hierover advies geven.

Besluit:

Dit punt komt niet op de agenda van de Raad voor Cultuur. De Raad sluit zich bij deze principieel aan bij het advies van de terzake bevoegde raad.

8.2.3. Het voorontwerp van decreet betreffende de **strategische adviesraad voor cultuur**: hierover moet de Raad voor Cultuur zeker advies uitbrengen. Het betreft een grondige herstructurering van de adviesraden cultuur, waaronder de Raad voor Cultuur. Het oorspronkelijke voorstel om een strategische adviesraad op te richten met vier permanente kamers, één voor sociaal-cultureel werk, één voor kunsten en erfgoed, één voor media en één voor sport met daarnaast een transversale jeugdraad, werd verworpen door de bijzondere commissarissen die het voorstel toetsen aan de principes van beter bestuurlijk beleid.

Momenteel is hierover nog politiek overleg.

Het gaat hier om een spanningsveld tussen de bestuurlijke organisatie en de adviesprocedure. Hoever kan men vereenvoudigen en verdunnen zonder te verarmen? De Raad zou nu al een principiële houding kunnen aannemen en pleiten voor een werking via kamers zoals het oorspronkelijke voorstel. Op die manier zouden adviezen rond thema's die enkel één bepaalde sector aanbelangen, rechtstreeks naar het beleid kunnen gaan zonder voltallig te worden behandeld. In het raamdecreet dat de oprichting van strategische adviesraden bevat, wordt wel de mogelijkheid geboden dat iedere raad afzonderlijk zijn werkzaamheden regelt zoals hij dat wil, bijvoorbeeld via werkgroepen, maar er is geen mogelijkheid dat werkgroepen zich rechtstreeks tot het beleid richten. Een lid pleit ervoor om de strategische raad voor cultuur samen te stellen uit deskundigen met een breed perspectief op het culturele veld en uit afgevaardigden van verschillende sectoren. Zo wordt tegelijk een brede samenstelling gegarandeerd naast de inbreng van specialisten.

Besluit:

De Raad voor Cultuur wenst een principiële standpunt in te nemen over de op te richten strategische adviesraad. Deze raad dient tegelijk breed te worden samengesteld uit deskundigen met een ruim cultureel perspectief en uit mensen die actief zijn in de diverse bevoegdheidssterreinen van de raad. Daarnaast vindt de Raad voor Cultuur de werking via aparte kamers met rechtstreekse adviesbevoegdheid de beste formule. Indien dit niet mogelijk is wegens het al goedgekeurde raamdecreet, vraagt de Raad om de mogelijkheid te voorzien van formele delegatie van de voltallige raad naar de in haar rangen opgerichte organen.

8.2.4. Een conceptnota over het **Vlaams-Nederlands huis in Brussel**: er komt zeker nog een adviesvraag over deze conceptnota. De eerste steenlegging voor het huis komt er nog dit voorjaar. Een ambtelijke commissie stelde een advies op waarin het globaal kader wordt uitgetekend. Dit advies is voor goedkeuring overgemaakt aan de Vlaamse en Nederlandse bewindslieden. Het globale kader ligt dus vast. Er is zeker nog ruimte voor een zinvol advies over de concrete invulling van het Vlaams-Nederlands huis: wat moet het betekenen en hoe zou het kunnen werken?. De Raad betreurt pas in dit stadium gehoord te worden. Het ware beter geweest de Raad voor Cultuur ook in de aanvangsfase te betrekken.

Besluit:

Wanneer advies moet worden uitgebracht over de conceptnota, wordt dit gedelegeerd aan een werkgroep van geïnteresseerde leden.

8.3. Het **tweede uitvoeringsbesluit betreffende het erfgoeddecreet**: dit zal handelen over musea en cultureel erfgoed. Het tweede uitvoeringsbesluit betreffende het erfgoeddecreet wordt toevertrouwd aan de commissie musea en aan de Raad voor de Kunsten.

Besluit:

Dit punt komt niet op de agenda van de Raad voor Cultuur. De Raad sluit zich bij deze principiële aan bij het advies van de terzake bevoegde commissie.

8.2.5. Om de **administratieve plichtplegingen** tot een minimum te beperken, krijgen de leden twee keer per jaar een formulier met een overzicht van de bijgewoonde vergaderingen. Dit formulier wordt opgesteld door het secretariaat op basis van de aanwezigheidslijst en wordt na ondertekening aan het secretariaat terugbezorgd.

De vergadering eindigt omstreeks 20u30.

BIJLAGE

1. Tekst hoorzitting Vlaams Parlement

Hoorzitting Commissie Cultuur Vlaams Parlement - 5 februari 2004

Het kunstendecreet dat vandaag voorligt, werd in de sector met grote tevredenheid ontvangen.

Als we even een historisch perspectief hanteren, dan zien we dat de podiumkunsten een belangrijke stap hadden gezet met het decreet van 1993. De andere sectoren bleven toen decretaal achter. Met dit kunstendecreet worden de verworvenheden van dat podiumkunstendecreet uitgebreid tot de hele sector. De Raad verheugt zich daarover. De tekst van het decreet organiseert het hele veld, en omvat alle disciplines. Decreaal gaat bv. voor de beeldende kunsten een nieuw tijdperk open.

De belangrijkste nieuwe elementen zijn dat er een evenwicht is gezocht tussen continuïteit en vernieuwing. Zo wordt de vierjarige periode voor subsidietoekenning voor elke discipline ingevoerd. Deze regel werd vroeger ervaren als te weinig soepel. Er bestond slechts een ander instrument: de projecten. Tussen project en structurele subsidie was er een te grote stap, om niet te zeggen, kloof. Daarom werd nu een mogelijkheid geschapen om ook een structurele subsidie toe te kennen voor een periode van twee jaar. Het doel hiervan is zeker tweeledig: nieuwe, stevige initiatieven kunnen vroeger in het systeem stappen. Initiatieven, die in de vierjarige periode niet voldoen, kunnen op die manier ook in een uitdovend scenario worden ondergebracht. De praktijk zal uitwijzen in hoever deze soepelheid het adviseren makkelijker en efficiënter maakt.

Tot nu toe ging het in de decreten vooral over steun aan organisaties, terwijl soms de nood gevoeld werd om kunstenaars als individu te steunen. Ook deze mogelijkheid wordt nu geschapen en komt aan een verzuchting tegemoet in verschillende disciplines.

In het recente verleden zagen we het ontstaan van vormen die niet meer onder één hoedje te vangen waren. De regelgeving kon met deze transversale initiatieven moeilijk over weg. Er zijn nu een paar antwoorden op dit probleem gegeven. Naast de beoordelingscommissies die daadwerkelijk adviseren over dossiers die tot één discipline behoren, wordt er ook een adviescommissie opgericht, die een controlerende rol heeft. Ze zal transversale dossiers op de gepaste wijze laten behandelen, of door het oprichten van een ad hoc commissie, waar de verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn, of door toewijzing van het dossier aan verschillende commissies, om zo tot een gefundeerd en gecombineerd oordeel te komen. Omdat festivals ook de neiging hebben om transversaal te werk te gaan, is er een commissie festivals opgericht. De Raad heeft hier echter enkele bedenkingen bij. Er is de vraag of de transversale festivals zo talrijk zijn. Ten tweede mag de indruk niet gewekt worden dat 'transversaal' gelijk staat met 'interessanter'. De festivals rond één discipline (theater, muziek, film) zijn zeker even belangrijk. De Raad maant daarom tot voorzichtigheid, en wenst dat een festival rond één discipline door de commissie van die discipline wordt beoordeeld. Dat verzekert de degelijkheid van het advies, en zorgt er ook voor dat een duidelijke beleidslijn kan worden aangehouden. De taak van de nieuwe commissie festivals wordt op deze manier fel ingeperkt want ze zou zich alleen moeten uitspreken als het duidelijk om een transversaal initiatief gaat.

Ik wil even op de adviescommissie terugkomen. Het is een nieuwe instelling. Haar taak is sterk van administratieve aard. Ze moet ook controlerend optreden. In het verleden was het zo dat de verschillende commissies elk op zich werkten. De manier van adviseren, van het verwoorden van de adviezen, van de gevolgde methode, van de verhouding tot de administratie liep vaak zeer uiteen. Er was, met andere woorden, geen of weinig controle op de werking van de commissies. Het enige platform waar zulke problemen aan het licht kwamen en besproken werden, was de Raad voor Kunsten. Maar in het nieuwe decreet

verdwijnt hij. Het is nu de opdracht van de adviesraad om hier op toe te zien. De beoordelingscommissies worden zelf doorgelicht. Het kan de eenvormigheid van de werkwijze alleen maar te goede komen.

In dit decreet worden ook nieuwe terreinen opgenomen, ook al hebben ze niet strikt met de kunsten te maken: het gaat om de socio-artistieke projecten en de kunsteducatieve projecten. Dat bij de socio-artistieke projecten de definitie en het onderscheid en de verhouding tot de amateurskunsten moeilijk en vaag is, blijkt vooral bij de verdere uitwerking in de uitvoeringsbesluiten.

Een andere nieuwigheid in het decreet zijn de 'werkplaatsen'. Het is een nieuw instrument waarvan de nood in het veld sterk is aangevoeld. Dat neemt niet weg dat de taken van een werkplaats ook door een kunstencentrum waargenomen worden. Hier blijft er een grijze zone. Ze ontstaat, wellicht, omdat de kunstencentra in de loop der jaren hun functie anders zijn gaan invullen.

In beide gevallen gaat het over het begeleiden van het creatieve maakproces. Daarnaast wordt er van werkplaatsen verwacht dat ze zich bewegen op het terrein van de verkoop en de distributie. Het belangrijkste onderscheid met de kunstencentra bestaat erin dat een kunstencentrum ook een publieksfunctie heeft.

Het is zeker één van de doelstellingen van dit decreet om een grotere soepelheid te verzekeren, zodat zonder al te veel moeilijkheden kan ingespeeld worden op een toestand die zich constant wijzigt. Laten we een voorbeeld nemen. Bij de commissie muziek doet zich het probleem voor dat de term 'muziek' nu ver buiten de klassieke canon gaat. Dat juichen we natuurlijk toe, maar binnen de commissie is dat wel een probleem kwa deskundigheid. Daarom vreest de commissie dat er subcommissies zullen nodig zijn. De commissie vindt dat zulke subcommissies niet over de uiteenlopende genres moet gaan. De commissie ziet eerder gemeenschappelijke problemen bij de verschillende organisatievormen, waarbij het onderscheid in genres (klassiek, jazz, pop) niet speelt. Daarom zouden ze later subcommissies willen oprichten voor ensembles, organisatoren, clubs. Dat zou geen enkel decretaal probleem vormen, want niets in de voorliggende tekst staat zulk een evolutie in de weg.

Bij het uittekenen van de weg die de subsidiedossiers moeten volgen, mist de Raad een belangrijke stap. De afstand tussen minister en raadgever blijkt dan plots erg groot. Als aan het einde van de rit de minister zijn beslissing neemt (die in de regel even afwijkt van het uitgebrachte advies), zou het nuttig zijn dat er een moment formeel wordt voorzien waarbij er een contact is tussen minister en zijn adviseurs om over de genomen maatregel direct te communiceren. Zulk een stap kan de verdere vruchtbare samenwerking tussen de adviesraad en de uitvoerende macht slechts bevorderen. Zulke momenten laat de Raad niet graag over aan het persoonlijk initiatief of aan het gezond verstand. Een formeel moment is de beste oplossing.

Al onderstrepen we in deze korte uiteenzetting een aantal belangrijke nieuwe punten, toch blijft het zo dat de nieuwe mogelijkheden niet meteen een volledig ander landschap tekenen. Naar het veld toe moet dan ook op een dosis realiteitszin gehoopt worden. De traditionele kanalen, die wat de dossiers betreft, zo goed als intact blijven, blijven ook de hoofdmoot. Zo willen we er op wijzen dat bv. de nieuwe term 'transversaal' alleen een mogelijkheid opent, maar zeker niet fungeert als een kwaliteitsmerk. De waarde binnen één discipline blijft even belangrijk als voorheen. Zo blijft het belang van de commissie theater even groot als in het verleden. Ik wil even wijzen op een punt dat eigenlijk aan de orde komt bij de uitvoeringsbesluiten waar de verschillende commissies worden opgesomd. De commissie die tot nu toe 'commissie voor Nederlandstalig toneel' heette, vraagt om van deze onhandige terminologie verlost te worden, en de naam te vervangen door commissie theater.

De Raad heeft vernomen dat het kabinet **nog 2 amendementen** wil indienen op de huidige tekst van het kunstendecreet. Een eerste amendement heeft betrekking op een **flexibeler reservevorming**. Men zou 10% reserve per jaar kunnen opbouwen over het geheel van de 4-jaarlijkse periode. Dit geeft aan organisaties meer armslag.

Het tweede amendement voorziet in het afsluiten van een **convenant betreffende de stadstheaters** zodanig dat de bijdragen van de steden en provincies niet kunnen verlagen. Men wil voorkomen dat steden in het kader van het kerntakendecreet hun bijdrage voor bepaalde cultuurinitiatieven verlagen wat gebeurde voor de Vlaamse Opera. **De Raad sluit zich bij deze amendementen aan.**

Deze decreetstekst past in het ruimer kader van de bestuurlijke hervorming. Hierbij wordt wel de nadruk gelegd op de scheiding tussen het niveau van de strategie en de reflectie en het niveau van de behandeling van concrete dossiers. Er wordt gezegd dat deze atomaire opsplitsing een grotere verbetering zal inhouden. Uit ervaring weten de leden van de Raad dat er bij de behandeling van de concrete dossiers vanzelf en onvermijdelijk informatie aan de oppervlakte komt die erg belangrijk is voor het uittekenen van het globale beleid. Daarom wenst de Raad te onderstrepen dat de informatiekkanalen tussen deze twee niveaus nauwkeurig moeten beschreven worden. De weg vanuit het concrete naar het algemene zal in de toekomst van kapitaal belang blijken te zijn . We vragen dan ook uitdrukkelijk dat de wetgever bij het verder uitschrijven van decreten met deze bekommernis rekening zou willen houden.

De culturele wereld is in volle beweging. Er woedt nu een discussie over de rol die de overheid kan spelen tegenover de oprukkende cultuurindustrieën. De voorliggende tekst gaat nog altijd uit van het principe dat de overheid tussen beide komt om iets van waarde, met een geringe of onbestaande marktwaarde, te vrijwaren. Daarom wordt overal de nadruk gelegd op de VZW - structuur. Slechts bij één element ontbreekt het : het gaat dan over de projecten. Daar zou de commerciële sector een aanknopingspunt kunnen vinden. Wil deze opmerking zeggen dat dit decreet nu al voorbijgestreefd is. De Raad meent van niet. Integendeel, de culturele sector moet wel heel waakzaam zijn omtrent belangrijke evoluties. De nieuwe situatie wordt nu reeds aangevoeld als een nieuwe uitdaging en de vraag stelt zich elke dag meer hoe de overheid bij deze nieuwe toestand een gunstige en significante invloed kan hebben op het beleid en de activiteiten in het veld. Het is op dit ogenblik een vraag, want er is nood aan reflectie, discussie en politiek inzicht. Een antwoord heeft de Raad op dit ogenblik niet, maar hij vond het wel belangrijk om deze problematiek reeds aan te stippen. Maar deze laatste opmerking verwijst naar de toekomst. Vandaag hebben we het over een nieuw decreet . Vandaag hoopt de sector, zowel als de adviesraden dat we na het in werking treden van deze nieuwe wettekst een periode mogen kennen van windstilte op het vlak van de decreten. Laten we vooral uitzoeken, in de praktijk, wat met deze teksten realiseerbaar is. Zoiets heeft tijd nodig.

Tenslotte willen we wijzen op een belangrijke implicatie van deze decreetstekst. Hij schept voor belangrijke disciplines nieuwe mogelijkheden. Het staat vast dat de sector van de beeldende kunsten veel verwacht, en hoopt op een inhaalbeweging. Dat hoeft niemand te verwonderen, want in het verleden heeft deze sector op weinig steun kunnen rekenen. Dat moet nu anders worden. Nieuwe mogelijkheden zoals de werkplaatsen doen al evenzeer naar de nieuwe decreetstekst uitkijken. Maar in al deze gevallen zit er een prijskaartje aan verbonden. Het is duidelijk dat nieuwe mogelijkheden ook nieuwe middelen vereisen. De signalen vanuit de overheid zijn vandaag niet bemoedigend. Eerder dan een uitbreiding van de financiële middelen, spreekt men, in het beste geval, van een status quo. Dat zou bij de nieuwe subsidieronde neerkomen op een verschuiving van de middelen. De ontgoocheling en de frustratie binnen de sector zou in dat geval zeer groot zijn. Daar het concept 'schotten' in

deze teksten is weggevallen, creëert dit een situatie van onzekerheid en bijkomende spanningen. De zaak heeft twee kanten : een grondig onderzoek naar het efficiënt gebruik van de besteedde gelden is altijd nuttig, zelfs aangewezen. De andere kant van het probleem is dat een interne strijd tussen de verschillende disciplines het slechtste is wat de culturele sector kan overkomen. De cultuur is daarom te belangrijk, zowel vanuit intellectueel, sociaal als maatschappelijk oogpunt. Cultuur is geen ommuurd terrein, ook geen speeltje van een beperkte groep mensen. Ze is een belangrijke waarde op zichzelf en een barometer van de gezondheidstoestand van een hele maatschappij. Maar ze is ook een speler op een gecompliceerd veld waar zowel toerisme , economie en werkgelegenheid een toegevoegde waarde belangrijke actoren zijn. Daarom doet de Raad een oproep aan de politiek , één om dit kunstendecreet goed te keuren, maar ook om later er de vanzelfsprekende consequenties van te dragen.

Johan Thielemans
Voorzitter Raad voor de Kunsten